

KÁNTÁS BALÁZS

KEDAH MALÁJ ÁLLAM
ÖNÁLLÓ
BÉLYEGKIADÁSAI
1912–1940

**Az elektronikus bélyegkatalógus
összeállítója:**

Dr. Kántás Balázs PhD

ISBN 978-615-7008-92-2

**Felelős kiadó:
Dr. Zsávolya Zoltán PhD**

**HUNGARICA ELECTRONICA
BUDAPEST, 2025**

VÁZLAT KEDAH MALÁJ ÁLLAM TÖRTÉNELMÉRŐL ÉS FILATÉLIÁJÁRÓL AZ 1800-AS ÉVEK ELEJÉTŐL A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ VÉGÉIG

Kedah ma Malajzia egyik állama, a Maláj-félsziget északnyugati részén. Területe 9427 km², lakossága pedig több mint 2 millió fő. E kis maláj állam történelme 1800-as évektől 1945-ig különösen érdekes volt, mivel szomszédaihoz hasonlóan az állam életét a brit gyarmatosítás, a helyi politikai konfliktusok és a gazdasági fejlődés egyaránt alakították. A 19. század elején Kedah maláj állam politikai helyzete rendkívül bizonytalan volt, mivel a brit és a sziámi érdekek ütköztek a térségben. 1821-ben a sziámi hadsereg megszállta Kedah területét, miután a brit Kelet-indiai Társaság,

a Brit Birodalom gyarmatosító gazdasági szervezete nem volt hajlandó támogatást nyújtani Ahmad Tajuddin szultánnak, aki a brit védnökség reményében Penangra menekült. A szíamiak az elűzött szultán egyik riválisát, Szaid Husseint ültették a kedahi trónra, aki azonban nem élvezte a lakosság teljes támogatását. Az elkövetkező években Ahmad Tajuddin többször megpróbálta visszaszerezni hatalmát, de sikertelen felkeléseit a szíamiak rendre leverték, az állam pedig szíami kézen maradt.

Az 1826-os Burney-szerződés meghatározó jelentőségű volt Kedah további sorsa szempontjából. E megállapodásban a britek elismerték Sziám fennhatóságát Kedah felett, cserébe Sziám biztosította számukra a kereskedelmi jogokat és Penang birtoklását. Ez a szerződés megerősítette a szíami uralmat,

amelynek részeként Kedah élére egy Sziám-barát uralkodót ültettek, és szorosabb adminisztratív ellenőrzés alá vonták a területet. A következő évtizedekben a sziámi kormányzat a helyi maláj elitek ellenállását igyekezett letörni, és közvetlenebb irányítási rendszert vezetett be. Ennek ellenére a kedahi szultánok, valamint a helyi arisztokrácia és hadurak többször fellázadtak a sziámi uralom ellen, de minden alkalommal kudarcot vallottak.

A 19. század második felében a brit és a sziámi érdekek újra ütközőpályára kerültek. A malajziai brit gyarmatok növekvő gazdasági jelentősége miatt a britek egyre nagyobb befolyást kívántak szerezni a régióban. A sziámi uralom alatt álló Kedah gazdasága főként a rizstermelésen alapult, amely jelentős szerepet játszott a brit gyarmati kereskedelemben is. A brit-sziámi viszony

végül az 1909-es brit-sziámi szerződésben nyert újabb rendezést, amelynek értelmében Kedah brit protektorátussá vált. Ezzel a szultán ugyan megtarthatta trónját, de az állam felett a gyakorlatban egy brit rezidens tanácsadó gyakorolt ellenőrzést, akinek a döntéseit a helyi vezetőknek figyelembe kellett venniük. A brit uralom alatt jelentős infrastrukturális fejlesztések kezdődtek, többek között modern utak és iskolák építésével, valamint a rizstermelés hatékonyságának növelésével.

A második világháború során, 1941 decemberében a japán csapatok gyorsan előrenyomultak Malajzia északi részén, és Kedah területét is elfoglalták. A japánok a megszállás során Kedah-t és még néhány más maláj államot Sziám irányítása alá helyezték, amely ekkor már a japánok szövetségesének számított. A háború évei

alatt a helyi lakosság súlyos nélkülözést szenvedett el, miközben a japánok és a sziámiak katonai igazgatás alatt tartották a területet. Az ellenállás egyik központja a kommunista gerillamozgalom lett, amely a dzsungelben szervezett partizánakciókat a megszállók ellen. 1945-ben, Japán kapitulációja után Kedah ismét brit ellenőrzés alá került, majd 1948-ban csatlakozott az újonnan létrehozott Maláj Államszövetséghez, amely később Malajzia függetlenségéhez vezetett.

A Maláj Szövetség 1957-es függetlenné válása után Kedah az újonnan létrejövő föderális állam, Malajzia részévé vált, és az állam állampolgárai részt vettek az új, független nemzet megteremtésében. Kedah a független Malajzia keretein belül továbbra is megőrizte saját szultánátusi államformáját, és Kedah mindenkori

szultánja mint a helyi, tartományi uralkodó, fontos szerepet játszott az állam irányításában.

Az 1957-es függetlenség után Kedah és a többi maláj állam közvetlen kapcsolatba került a központi kormánnyal, amely Kuala Lumpurban alakult meg. A szövetségi és helyi kormányok közötti hatalmi megosztás jelentős mértékben befolyásolta Kedah fejlődését.

Ami e kis maláj állam posta- és filatéliatörténetét illeti, Kedah posta- és bélyegkiadás-története szorosan összefüggött az állam politikai helyzetével és a brit, valamint sziámi befolyás alakulásával. A 19. század első felében Kedah nem rendelkezett önálló postai szolgáltatással, mivel a terület Sziám fennhatósága alatt állt, és a hivatalos kommunikációt főként Sziám postai rendszerén keresztül bonyolították. A brit fennhatóság alatt álló Penang gyarmat

közelsége azonban lehetőséget biztosított arra, hogy a helyi lakosság és a kereskedők a brit postát használják levelezésük lebonyolítására.

Miután Kedah 1909-ben brit protektorátussá vált, a brit maláj államok postai rendszerének része lett, és 1912-ben bocsátották ki az első önálló Kedah-bélyegeket. Ezek a bélyegek a szultán arcképét és különböző helyi motívumokat ábrázolták, és brit felügyelet alatt készültek. A kezdeti kiadások elsősorban helyi és regionális használatra szolgáltak, de hamarosan nemzetközi postaforgalomban is megjelentek. A bélyegek nyomtatását a brit nyomdák végezték, és a brit gyarmati posta irányítása alatt álltak. Az első önálló kedahi kiadású bélyegeket 1912-ben bocsátották ki, és elsősorban helyi motívumokat tartalmaztak. Alapvetően három típusbélyeg készült számos változatban, amelyek egy rizsnövényt, egy két

szarvasmarhával szántó földművest, illetve egy mezőgazdasági épületet ábrázoltak, a különböző színváltakozatok és névértékek pedig sokáig használatban maradtak.

Az 1930-as években Kedah maláj állami bélyegei némileg változatosabbá váltak, és a mezőgazdasági tematika mellett megjelent a helyi bélyegeken az uralkodó, Abdul Hamid Halimshah szultán portréja is. Ez a sorozat alapvetően egyetlen típusbélyeg köré épült, kilenc névértékkel és színváltozattal.

A második világháború alatt, amikor 1941-ben a japánok megszállták Malajziát, Kedah önálló bélyegkiadása megszakadt. A japán katonai közigazgatás idején a meglévő brit posta- és bélyegkibocsátási rendszer megszűnt, és a japánok által kibocsátott bélyegek váltak hivatalossá. 1943-ban, amikor a japánok Kedah területét Sziámnak adták át, a sziámi posta bélyegeit is használni kezdték a térségben. A háború végén, 1945-ben, amikor a britek visszaállították az ellenőrzést Kedah felett, ideiglenesen újra forgalomba kerültek a korábbi brit gyarmati bélyegek, mielőtt az állam csatlakozott a Maláj Államszövetséghez 1948-ban, amely saját bélyegkiadást vezetett be. Ezen belül Kedah még kiadott néhány brit gyarmati típusbélyeget MALAYA - KEDAH felirattal, amelyen már a brit uralkodó, VI. György portréja szerepelt -

többek között megemlékeztek a király és felesége ezüstitakodalmáról.

Ez a bélyegkiadási tendencia egészen 1957-ig folytatódott, amikor is a Maláj Államszövetség

elnyerte függetlenségét, majd végül 1963-ban megalakult a mai Malajzia föderális állama is.

FELHASZNÁLT FORRÁSOK

Nigel Barley, *White Rajah. A Biography of Sir James Brooke*, London, Brown Book Group, 2002.

Adrian Bethray, *From Pirates to Philately - The Adventures of Collecting Sarawak*.

https://www.google.com/search?q=Adrian+Bethray%2C+From+Pirates+to+Philately+-+The+Adventures+of+Collecting+Sarawak.&dq=Adrian+Bethray%2C+From+Pirates+to+Philately+-+The+Adventures+of+Collecting+Sarawak.&gs_lcrp=EgZjaHJvbWUyBggAEEUYOdIBBzY2M2owajeoAgCwAgA&sourceid=chrome&ie=UTF-8

Richard Cavendish, *Birth of Sir James Brooke*, History Today. April 2003, Vol. 53, Issue 4.

W.R. Forrester-Wood, *The Stamps and Postal History of Sarawak*, Brighton, The Sarawak Specialists' Society, 1957.

G. E. Hansford-L.A. Noble, *Sarawak and Her Stamp. An Analytical Survey of all Issues from 1869 to 1934*, Isle of Wight, The Times Press, 1935.

Virginia Matheson Hooker, *A Short History of Malaysia: Linking East and West*, London, Allen & Unwin, 2003.

R. H. D. Lockhart, A Study of the Stamps of Sarawak, London, Offices of Stamp Collecting journal, 1920.

James Mackay, *Bélyegek és bélyeggyűjtés*, ford. Harsányi Luca-Ignác Krisztián, Budapest, Kossuth Kiadó, 2008.

Fred. J. Melville, *The Postage Stamps of Sarawak with a History of the Post Office from 1869-1906*, London, Nissen, 1907.

Anthony Millner, *The Invention of Politics in Colonial Malaya: Contesting Nationalism and the Expansion of the Public Sphere*, Cambridge, Cambridge University Press, 2003.

Bertram W.H. Poole, *Sarawak, A Complete History of its Postage Stamps*, London, D. Field, 1906.

Edward W. Proud, *The Postal History of British Borneo*, Proud-Bailey, East Sussex, 1987.

Edward W. Proud, *The Postal History of Malaya Vol. 1 Straits Settlements*, Proud-Bailey, East Sussex, 2000.

Edward W. Proud, *The Postal History of Malaya Vol. 2 Federated Malay States*, Proud-Bailey, East Sussex, 2000.

Edward W. Proud, *The Postal History of Malaya Vol. 2 Unfederated Malay States (Johore, Kedah, Kelantan, Perlis and Trengganu)*, Proud-Bailey, East Sussex, 2000.

Cassandra Pybus, *The White Rajahs of Sarawak: Dynastic Intrigue and the Forgotten Canadian Heir*, Vancouver, Douglas & McIntyre, 1996.

Robert Reece, *The Name of Brooke. The End of White Rajah Rule in Sarawak*, Sarawak Literary Society, 1993.

Robert Reece, *Masa Japun. Sarawak under the Japanese, 1941-1945*, Sarawak Literary Society, 1998.

Robert Reece, *The White Rajahs of Sarawak. A Borneo Dynasty*, London, Archipelago Press, 2004.

Mike Thomson, *The Stabbed Governor of Sarawak*.
<https://www.bbc.com/news/magazine-17299633>

Barbara Watson Andaya–Leonard Andaya, *A History of Malaysia*, Honolulu, University of Hawaii Press, 2001.

Neville Watterson, *Sarawak, the De La Rue Story*, London, Brock Publications, 2000.

James Brooke - angol nyelvű Wikipédia-szócikk.
https://en.wikipedia.org/wiki/James_Brooke

Charles Brooke - angol nyelvű Wikipédia-szócikk.
https://en.wikipedia.org/wiki/Charles_Brooke,_Rajah_of_Sarawak

Anthony Brooke - angol nyelvű Wikipédia-szócikk.
https://en.wikipedia.org/wiki/Anthony_Brooke

Kedah - angol nyelvű Wikipédia-szócikk

<https://en.wikipedia.org/wiki/Kedah>

Postage stamps and postal history of Malaysia - angol nyelvű Wikipédia-szócikk.

https://en.wikipedia.org/wiki/Postage_stamps_and_postal_history_of_Malaysia

Stamp Issuing Entities Of The World.

<https://www.linns.com/insights/stamp-issuing-entities-of-the-world.html>

Stanley Gibbons Commonwealth Stamp Catalogue: Brunei, Malaysia & Singapore, 5th Edition, London, Stanley Gibbons, 2018.

**KEDAH MALÁJ
ÁLLAM ÖNÁLLÓ
BÉLYEGKIADÁSAI
KRONOLÓGIAI
SORRENDEN
1912–1940**

1912
Michel MY-KE 1

1912
Michel MY-KE 2

1912
Michel MY-KE 3

1912
Michel MY-KE 4

1912
Michel MY-KE 5

1912
Michel MY-KE 6

1912
Michel MY-KE 7

1912
Michel MY-KE 8

1912
Michel MY-KE 9

1912
Michel MY-KE 10

1912
Michel MY-KE 11

1912
Michel MY-KE 12

1912
Michel MY-KE 13

1912
Michel MY-KE 14

1919
Michel MY-KE 15

1919
Michel MY-KE 16

1919
Michel MY-KE 17

1919
Michel MY-KE 18

1919
Michel MY-KE 20

1919
Michel MY-KE 21

1920
Michel MY-KE 19

1921

Michel MY-KE 22

1921
Michel MY-KE 23

1921
Michel MY-KE 24

1921
Michel MY-KE 25

1921
Michel MY-KE 26

1921
Michel MY-KE 27

1921
Michel MY-KE 28

1921
Michel MY-KE 29

1921
Michel MY-KE 30

1921
Michel MY-KE 31

1921
Michel MY-KE 32

1921
Michel MY-KE 33

1921
Michel MY-KE 34

1921
Michel MY-KE 35

1922
Michel MY-KE 36

1922
Michel MY-KE 39

1922
Michel MY-KE 43

1922

Michel MY-KE A351

1922
Michel MY-KE B35I

1922

Michel MY-KE C35I

1922
Michel MY-KE D35I

1922
Michel MY-KE E351

1922
Michel MY-KE F35I

1922
Michel MY-KE G35I

1922

Michel MY-KE H35I

1924
Michel MY-KE 37

1924
Michel MY-KE 45

1926
Michel MY-KE 38

1926
Michel MY-KE 40

1926
Michel MY-KE 42

1926
Michel MY-KE 44

1936
Michel MY-KE 41

1937
Michel MY-KE 46

1937
Michel MY-KE 47

1937
Michel MY-KE 48

1937
Michel MY-KE 49

1937
Michel MY-KE 50

1937
Michel MY-KE 51

1937
Michel MY-KE 52

1937
Michel MY-KE 53

1937
Michel MY-KE 54

